

Ovrha na plaći u 2016.

Božo Prelević, dipl. iur.

U studenom 2015. Državni zavod za statistiku je objavio podatak o prosječnoj mjesečnoj isplaćenoj neto-plaći po zaposleniku u pravnim osobama Republike Hrvatske za razdoblje siječanj-kolovoz 2015., a koncem prosinca 2015. utvrđen je i novi iznos minimalne plaće. Navedeni novi podaci nužno utječu na izračun ovrhe na plaći tijekom 2016. Autor u članku daje prikaz pravila Ovršnog zakona i drugih propisa kojima se uređuje provedba ovrhe na plaći u 2016. i određivanje prednosnog reda, sa primjerima izračuna ovrhe na plaći radnika.

1. Uvod

Krajem prošle godine, Državni zavod za statistiku je uobičajeno objavio novi podatak o Prosječnoj mjesečnoj isplaćenoj neto-plaći po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za razdoblje siječanj-kolovoz 2015. i Prosječnoj mjesečnoj bruto plaći po zaposleniku u pravnim osobama Republike Hrvatske za razdoblje siječanj-kolovoz 2015¹. Za izračun ovrhe na plaći relevantan je podatak o prosječnoj mjesečnoj isplaćenoj neto-plaći o zaposelnom u pravnim osobama RH za razdoblje siječanj-kolovoz 2015. Osim toga, donesena je i nova Uredba o visini minimalne plaće² (u nastavku teksta: Uredba).

Ovi novi propisi su nam nužni kako bi tijekom 2016. pravilno proveli odredbe Ovršnog zakona³ (u nastavku teksta: Zakon) i drugih propisa koji uređuju provedbu ovrhe na plaći. Znači, osim odredbi Zakona i drugi propisi u RH sadrže odredbe koje su relevantne za poslodavce koji u praksi provode ovrhu na plaći njihovih radnika. Koji su to propisi navodimo u nastavku, nakon pojašnjenja što u stvari predstavlja ovrha na plaći.

2. Ovrha na plaći

Ovrha na plaći je jedan od načina na koji vjerovnici, odnosno ovrhovoditelji prisilno ostvaruju svoje novčane tražbine protiv dužnika, odnosno ovršenika. U tom smislu možemo reći i da je ovrha na plaći jedan od predmeta predviđenih odredbama Zakona. Sukladno čl. 4. st. 2. Zakona, predmet ovrhe i osiguranja su stvari i prava na kojima se po zakonu može provesti ovrha radi ostvarenja tražbine, ili njezina osiguranja pa i plaća radnika u granicama određenim Zakonom.

Ovrha na plaći jedan je od dva oblika ovrhe na novčanoj tražbini ovršenika. Možemo reći kako se kod provedbe ovrhe na novčanoj tražbini ovršenika može raditi o ovrsi:

- na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima ovršenika;
- na novčanoj tražbini po računu.

Ovrha na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima ovršenika uređena je odredbama čl. 196.-203. Zakona.

ističemo...

Ovrhu na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima radnika kao ovršenika provodi poslodavac.

S druge strane, ovrha na novčanoj tražbini po računu uređena je odredbama čl. 204.-213. Zakona.

ističemo...

Ovrhu na novčanoj tražbini po računu ne provodi poslodavac nego FINA.

Svakako treba istaknuti kako se i kod ovrhe na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima ovršenika koju provodi poslodavac i kod ovrhe na novčanoj tražbini po računu koju provodi FINA, primjenjuju odredbe čl. 172. Zakona o izuzimanju od ovrhe i čl. 173. Zakona o ograničenju ovrhe.

3. Propisi koji uređuju provedbu ovrhe na plaći

Provedbu ovrhe na plaći uređuje nekoliko različitih propisa. Radi toga, poslodavci u praksi, pri provedbi ovrhe na plaći često u isto vrijeme zapravo moraju poznavati i primjenjivati nekoliko propisa i voditi računa o njihovim relativno čestim izmjenama i dopunama. Ova činjenica često predstavlja poteškoću osobama koji neposredno u praksi provode ovrhu na plaći, posebno ako se radi o osobama koje nisu pravne struke.

3.1. Propisi radnog prava

Između brojnih propisa koji uređuju provedbu ovrhe na plaći u prvom redu treba spomenuti odredbe Zakona o radu⁴ (u nastavku teksta: ZR) kao propisa radnog prava. Naime, odredbom čl. 97. ZR-a, plaća, ili naknada plaće može se prisilno ustegnuti u skladu s poseb-

1 Nar. nov., br. 121/15 od 4. studenog 2015.

2 Nar. nov., br. 140/15 od 30. prosinca 2015.

3 Nar. nov., br. Nar. nov., br. 112/12, 25/13-Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku i 93/14.

4 Nar. nov., br. 93/14 od 30. srpnja 2014.

nim zakonom. Pod posebnim zakonom misli se zapravo na odredbe Zakona.

Ovdje treba spomenuti i odredbe Zakona o minimalnoj plaći⁵ (u nastavku teksta: ZMP), a posebno odredbe Uredbe, kojom se na godišnjoj razini utvrđuje novi iznos minimalne plaće u RH, koji je važan za određivanje ovrhe na plaći kod ovrhe po dugovanju za porezne obveze.

3.2. Propisi ovršnog prava

Među propisima ovršnog prava, ovrha na plaći u prvom redu je uređena odredbama Zakona. U tom smislu su relevantne odredbe čl. 172.-173. Zakona te čl. 196.-203. Zakona, ali je potrebno voditi računa i o drugim odredbama Zakona. Tako je, između ostalog, odredbama čl. 204.-213. Zakona uređena ovrha na novčanoj tražbini po računu koju provodi Financijska agencija (u nastavku teksta: FINA).

Od ostalih propisa ovršnog prava svakako treba istaknuti Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima⁶ (u nastavku teksta: ZPONS). Temeljem odredbi ZPONS-a, donesen je Pravilnik o načinu i postupku provedbe ovrhe na novčanim sredstvima⁷, kojim se detaljno razrađuju odredbe ZPONS-a, u vezi dostave i upisivanja osnova za plaćanje u Očevidnik redosljeda osnova za plaćanje, načina izvršenja osnova za plaćanje na novčanim sredstvima, načina i rokova razmjene naloga između FINA-e u kojima ovršenik ima račune i oročena novčana sredstva, postupanje s primanjima i naknadama izuzetim od ovrhe i dr. Za poslodavce je svakako značajan i Pravilnik o obliku i sadržaju izjave o zapljeni po pristanku dužnika⁸.

3.3. Ostali propisi

Za pravilnu provedbu ovrhe na plaći moramo primjenjivati i zakone te druge propise koji uređuju i druga pravna područja. To su u prvom redu odredbe Općeg poreznog zakona⁹ (u nastavku teksta: OPZ), koji uređuje provedbu ovrhe radi neplaćenih poreznih davanja ovršenika. Osim toga, ne treba zaboraviti odredbe Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju¹⁰ (u nastavku teksta: ZOZO), koji uređuje provedbu ovrhe na plaći na naknadama na koje radnik ima pravo sukladno ovom zakonu.

Odredbe Zakona o roditeljskim i roditeljskim potporama¹¹ (u nastavku teksta: ZRRP) važne su nam radi definiranja što su to novčane potpore koje ne mogu biti predmetom ovrhe i osiguranja, osim u izuzetnim slučajevima. Nakon razdoblja u kojem je Ustavni sud RH privremeno obustavio izvršenje svih pojedinačnih akata i radnji temeljem Obiteljskog zakona iz 2014., od 1. studenog 2015. na snazi je novi Obiteljski zakon¹² (u nastavku teksta: OBZ), kojim se određuje prioritet ovrhe radi ostvarenja tražbine uzdržavanja za dijete. Svaka-ko treba spomenuti i odredbe Zakona o privremenom uzdržavanju¹³ (u nastavku teksta: ZPU) te Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članovima njihove obitelji¹⁴ (u nastavku teksta: ZPHBDR).

5 Nar. nov., br. 39/13 od 3. travnja 2013.

6 Nar. nov., br. 91/10 i 112/12.

7 Nar. nov., br. 6/13 od 16. siječnja 2013.

8 Nar. nov., br. 120/14 od 10. listopada 2014.

9 Nar. nov., br. 147/08, 18/11, 78/12, 136/12, 73/13 i 26/15.

10 Nar. nov., br. 80/13 i 137/13.

11 Nar. nov., br. 85/08, 110/08, 34/11, 54/13 i 152/14.

12 Nar. nov., br. 103/15 od 28. rujna 2015.

13 Nar. nov., br. 92/14 od 28. srpnja 2014.

14 Nar. nov., br. 174/04, 92/05, 107/07, 65/09, 137/09, 146/10-Odluka USRH, 55/11, 140/12, 19/13-pročišćeni tekst, 33/13, 148/13 i 92/14.

4. Izuzimanja od ovrhe

Kod provedbe ovrhe na plaći potrebno je dobro poznavati pravila o primanjima izuzetim od ovrhe. Treba reći kako su izuzimanja od ovrhe predviđena u prvom redu u odredbama Zakona, ali su sadržana i u drugim propisima.

4.1. Izuzimanja od ovrhe prema odredbama Zakona

Sukladno čl. 172. Zakona, od ovrhe su izuzeta sljedeća primanja, naknade i potpore:

- primanja po osnovi zakonskoga uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja, ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja;
- primanja po osnovi naknade zbog tjelesnoga oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju;
- primanja po osnovi socijalne skrbi;
- primanja po osnovi privremene nezaposlenosti;
- primanja po osnovi doplatka za djecu, osim ako posebnim propisom nije drukčije određeno;
- primanja po osnovi stipendije i pomoći učenicima i studentima;
- naknada za rad osuđenika, osim za tražbine po osnovi zakonskoga uzdržavanja te za tražbine naknade štete prouzročene kaznenim djelom osuđenika;
- primanja po osnovi odličja i priznanja;
- roditeljske i roditeljske novčane potpore, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno;
- utvrđeni iznosi za uzdržavanje djeteta uplaćeni na poseban račun kod banke;
- naknada troškova za službeno putovanje i naknada troškova prijevoza na posao i s posla do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi od nesamostalnog rada;
- dar za djecu do 15. godine života i potpore za novorođenče do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi od nesamostalnog rada;
- naknada za saniranje posljedica štete od katastrofa i elementarnih nepogoda;
- potpore zbog invalidnosti radnika i neprekidnog bolovanja radnika duljeg od 90 dana, potpore za slučaj smrti radnika i smrti člana uže obitelji radnika, do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi od nesamostalnog rada;
- ostala primanja izuzeta od ovrhe po posebnim propisima.

4.1.1. Ovrha na drugim primanjima radnika

Nakon zadnjih izmjena Zakona ostalo je neriješeno pitanje ovrhe na terenskom dodatku koji nije izrijekom izuzet od ovrhe u čl. 172. Zakona. Mišljenja smo kako u ovom slučaju treba postupiti kao sa naknadom troškova za službeno putovanje i naknadom troškova prijevoza na posao i s posla koji su sukladno čl. 172. Zakona izuzeti od ovrhe do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi od nesamostalnog rada. Što se tiče ostalih materijalnih prava koja radnik ostvaruje (regres za godišnji odmor, božićnice, uskrsnice, razne potpore, jubilarne nagrade, otpremnine) ona se isplaćuju na tekuće račune.

Poslodavac na ovim primanjima ne provodi ovrhu na plaći, jer se ne radi o plaći, ali ovrhu može provesti FINA. Navedeni primici se

ne smiju uplatiti na zaštićeni račun. Kako je predviđeno samim Zakonom i drugi, posebni propisi, predviđaju izuzimanja od ovrhe. U nastavku izdvajamo odredbe ZRRP-a, ZOZO-a, ZPHBDR-a i ZPU-a o izuzimanju od ovrhe.

4.2. Izuzimanja od ovrhe prema odredbama ZRRP-a

ističemo...

Važno je naglasiti kako je odredbom čl. 4. st. 1. ZRRP-a određeno da novčane potpore u smislu njegovih odredbi ne mogu biti predmet ovrhe, ili osiguranja (kredita, pologa i sl.), osim prema sudskoj odluci, ili rješenju nadležnog centra za socijalnu skrb radi koristi djeteta za koje su ostvarene.

Pri tome se pod novčanim potporama u smislu odredbi ZRRP-a podrazumijevaju:

- naknada plaće;
- novčana naknada;
- novčana pomoć;
- jednokratna novčana potpora za novorođeno dijete.

Navedene novčane potpore ostvaruju majka i otac djeteta, posvojitelj djeteta, skrbnik, udomitelj, ili druga fizička osoba kojoj je maloljetno dijete odlukom nadležnog tijela povjereno na čuvanje i odgoj.

4.3. Izuzimanja od ovrhe prema odredbama ZOZO-a

Kako smo naveli, sukladno čl. 36. st. 3. ZOZO-a, ovrha se ne može provoditi na:

- naknadi plaće koju radnik ostvaruje za vrijeme privremene nesposobnosti za rad, odnosno spriječenosti za rad zbog korištenja zdravstvene zaštite, odnosno drugih okolnosti iz čl. 39. ZOZO-a.
- novčanoj naknadi zbog nemogućnosti obavljanja poslova temeljem kojih se ostvaruju drugi primici od kojih se utvrđuju drugi dohoci, sukladno propisima o doprinosima za obvezna osiguranja;
- naknadi za troškove prijevoza u vezi s korištenjem zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, s time da ovo pravo pripada i drugim osiguranim osobama;
- naknadi za troškove smještaja jednom od roditelja, ili osobi koja se skrbi o djetetu za vrijeme bolničkog liječenja djeteta, u iznosu i pod uvjetima utvrđenim općim aktom Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u nastavku teksta: HZZO), s time da ovo pravo pripada i drugim osiguranim osobama;
- novčanoj naknadi na ime povrata troškova za prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja koje je osigurana osoba ostvarila temeljem rješenja HZZO-a.

U vezi sa spomenutom odredbom čl. 39. st. 1. ZOZO-a, podsjećamo kako temeljem te odredbe pravo na naknadu plaće pripada osiguraniu u vezi s korištenjem zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, odnosno drugih okolnosti utvrđenih odredbama ZOZO-a ako je:

- privremeno nesposoban za rad zbog bolesti, ili ozljede, odnosno ako je radi liječenja, ili medicinskih ispitivanja smješten u zdravstvenu ustanovu;

- privremeno spriječen obavljati rad zbog određenog liječenja, ili medicinskog ispitivanja koje se ne može obaviti izvan radnog vremena osiguranika;
- izoliran kao kliconoša, ili zbog pojave zaraze u njegovoj okolini, odnosno privremeno nesposoban za rad zbog transplantacije živog tkiva i organa u korist druge osigurane osobe HZZO-a;
- određen za pratitelja osigurane osobe upućene na liječenje, ili liječnički pregled ugovornom subjektu HZZO-a izvan mjesta prebivališta, odnosno boravišta osigurane osobe koja se upućuje;
- određen da njeguje oboljelog člana uže obitelji (dijete i suprugu) uz uvjete propisane odredbama HZZO-a;
- privremeno nesposobna za rad zbog bolesti i komplikacija u vezi s trudnoćom i porodom;
- privremeno spriječen za rad zbog korištenja roditeljnog dopusta i prava na rad u polovici punoga radnog vremena, sukladno propisima o roditeljnim i roditeljskim potporama;
- privremeno nesposoban za rad zbog korištenja dopusta za slučaj smrti djeteta, u slučaju mrtvorođenog djeteta, ili smrti djeteta za vrijeme korištenja roditeljnog dopusta;
- privremeno nesposoban za rad zbog rane, ozljede, ili bolesti koja je neposredna posljedica sudjelovanja u Domovinskom ratu;
- privremeno nesposoban za rad zbog priznate ozljede na radu, odnosno profesionalne bolesti.

ističemo...

Treba istaknuti kako se ovrha se ne provodi na naknadi plaće koju radnik ostvaruje za vrijeme privremene nesposobnosti za rad, odnosno spriječenosti za rad zbog korištenja zdravstvene zaštite, bez obzira na to isplaćuje li ovu naknadu poslodavac, ili se naknada isplaćuje na teret sredstava HZZO-a.

4.4. Izuzimanja prema odredbama ZPHBDR-a

ističemo...

Sukladno čl. 38. st. 3. ZPHBDR-a, financijska sredstva ostvarena s osnove utvrđenog prava na stambeno zbrinjavanje dodjelom stambenog kredita osobama iz čl. 36. st. 1. ZPHBDR-a, izuzeta su od ovrhe.

4.5. Izuzimanja prema odredbama ZPU-a

ističemo...

Sukladno čl. 5. ZPU-a, privremeno uzdržavanje ne može biti predmet ovrhe, ili osiguranja.

Odredbe ZPU-a imaju i posebno pravilo za određivanje prednosnog reda kod ovrhe¹⁵.

¹⁵ Vidjeti pod 6.2.

5. Ograničenja ovrhe na plaći

Pravila o ograničenju ovrhe sadržana su u čl. 173. Zakona. Temelj za ograničenje ovrhe, odnosno provedbu ovrhe na plaći je iznos prosječne neto plaće isplaćene po jednom zaposlenom u pravnim osobama u RH, za razdoblje siječanj – kolovoz tekuće godine, koju je dužan utvrditi Državni zavod za statistiku i objaviti je u „Narodnim novinama“, najkasnije do 31. prosinca te godine. Tako utvrđeni iznos primjenjuje se u idućoj kalendarskoj godini.

5.1. Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća koja se primjenjuje u 2016.

ističemo...

Prosječna mjesečna isplaćena neto-plaća po zaposlenome u pravnim osobama RH za razdoblje siječanj – kolovoz 2015., koja se primjenjuje za provedbu ovrhe na plaći u 2016. iznosila je **5.693,00** kune.

Ovaj iznos prosječne netoplaće po zaposlenom u pravnim osobama RH, temelj je za određivanje ograničenja ovrhe na plaći. Pri tome, ograničenja ovrhe na plaći proizlaze iz odredbi Zakona, ali i odredbi OPZ-a. U nastavku dajemo pojašnjenje pravila iz ovih zakona.

5.2. Ograničenje ovrhe na plaći prema odredbama Zakona

Pravila Zakona o ograničenju ovrhe na plaći razlikuju se obzirom na to je li plaća radnika:

- jednaka, ili veća od prosječne netoplaće u RH, ili;
- manja od prosječne netoplaće u RH.

5.2.1. Ovrha na plaći ovršenika jednako, ili većoj od prosječne netoplaće u RH

ističemo...

Sukladno čl. 173. st. 1. Zakona, u slučaju da se ovrha provodi na plaći radnika kao ovršenika koja je jednaka, ili veća od prosječne netoplaće u RH, odnosno **5.693,00** kune, od ovrhe je izuzet iznos u visini dvije trećine prosječne netoplaće u RH, odnosno 3.795,33 kune.

Ako se ovrha provodi radi naplate tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja, ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja, od ovrhe je izuzet iznos u visini od jedne polovine prosječne netoplaće u RH, odnosno 2.846,50 kuna.

ističemo...

U slučaju ovrhe radi prisilne naplate novčanih iznosa za uzdržavanje djeteta, od ovrhe je izuzet iznos koji odgovara iznosu od jedne četvrtine prosječne mjesečne isplaćene netoplaće po zaposlenom u pravnim osobama RH za proteklu godinu, odnosno 1.423,25 kuna.

Treba istaknuti kako bez obzira na visinu plaće radnika-ovršenika, uvijek se ovrha može provesti sve do navedenih iznosa koji su izuzeti od ovrhe.

Primjer 1.

Radnik ima netoplaću u iznosu od 12.800,00 kuna. Radi se o ovrši zbog neplaćanja računa po telefonskom računu. Od ovrhe je izuzet iznos u visini dvije trećine prosječne netoplaće u RH, odnosno iznos od 3.795,33 kuna, koji se uplaćuje na radnikov zaštićeni račun ako je otvoren, ili na radnikov tekući račun. Preostali iznos netoplaće radnika od 9.004,67 kuna može biti predmet ovrhe na plaći.

Primjer 2.

Radnik ima netoplaću u iznosu od 5.700,00 kuna. Također se radi se o ovrši zbog neplaćanja računa po telefonskom računu. Od ovrhe je izuzet iznos u visini dvije trećine prosječne netoplaće u RH, odnosno iznos od 3.795,33 kuna, koji se uplaćuje na radnikov zaštićeni račun ako je otvoren, ili na radnikov tekući račun. Preostali iznos netoplaće radnika od 1.904,67 kuna može biti predmet ovrhe na plaći.

5.2.2. Ovrha na plaći manjoj od prosječne netoplaće u RH

ističemo...

U slučaju da ovršenik prima plaću koja je manja od prosječne netoplaće u RH, odnosno manja od **5.693,00** kune, od ovrhe je izuzet iznos u visini dvije trećine plaće ovršenika, kolika god ona bila.

Ako se ovrha provodi radi naplate tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja, ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja, od ovrhe je izuzet iznos u visini jedne polovine netoplaće ovršenika, kolika god ona bila, kako je to predviđeno u čl. 173. st. 2. Zakona.

Primjer 3.

Radnik ima netoplaću u iznosu od 4.000,00 kuna. Radi se o ovrši zbog neplaćanja računa po kreditnoj kartici. Od ovrhe je izuzet iznos od dvije trećine netoplaće radnika, odnosno iznos od 2.666,66 kuna, koji se uplaćuje na radnikov zaštićeni račun ako je otvoren, ili na radnikov tekući račun. Preostali iznos netoplaće radnika od 1.333,34 kuna može biti predmet ovrhe na plaći.

Primjer 4.

Radnik je radio samo dio kalendarskog mjeseca i ostvario je pravo na netoplaću u iznosu od 456,22 kune. Također se radi o ovrši zbog neplaćanja računa po kreditnoj kartici. Od ovrhe je izuzet iznos od dvije trećine netoplaće radnika, odnosno iznos od 152,07 kuna, koji se uplaćuje na radnikov zaštićeni račun ako je otvoren, ili na radnikov tekući račun. Preostali iznos netoplaće radnika od 3014,15 kuna ne može biti predmet ovrhe na plaći.

5.2.3. Primjena odredbi čl. 173. st. 1. i 2. Zakona na druga primanja

Sukladno čl. 173. st. 4. Zakona, navedene odredbe čl. 173. st. 1. i 2. Zakona primjenjuju se i na ovrhu na naknadi umjesto plaće, naknadi za skraćeno radno vrijeme, naknadi zbog umanjenja plaće, mirovini, plaći vojnih osoba te na primanja osoba u pričuvnom sastavu za vrijeme vojne službe i na drugom stalnom novčanom primanju civilnih i vojnih osoba, osim na ovrhu na primanjima invalida, na primanjima po osnovi ugovora o doživotnom uzdržavanju i doživotnoj renti te na primanju po osnovi ugovora o osiguranju života.

5.2.4. Ovrha na primanju invalida

Sukladno čl. 173. st. 5. Zakona, ovrha na primanju invalida po osnovi novčane naknade za tjelesno oštećenje i doplatka za tuđu pomoć i njegu može se provesti samo radi naplate tražbine po osnovi zakonskoga uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja, ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja, i to do iznosa od jedne polovice toga primanja.

5.2.5. Primanja po osnovi ugovora o doživotnom uzdržavanju

Sukladno čl. 173. st. 6. Zakona, ovrha na primanju po osnovi ugovora o doživotnom uzdržavanju i doživotnoj renti te na primanju po osnovi ugovora o osiguranju života može se provesti samo na dijelu koji prelazi iznos osnovice na temelju koje se utvrđuje iznos pomoći za uzdržavanje.

5.2.6. Ovrha na drugim primanjima koja nisu plaća, mirovina i primici od samostalne djelatnosti

Sukladno čl. 173. st. 7. Zakona, odredbe čl. 173. st. 1. i 2. Zakona o izuzimanju od ovrhe primjenjuju i kada se ovrha provodi na primanjima ovršenika koji nisu plaća, mirovina niti primici od obavljanja samostalne djelatnosti obrta, od slobodnih zanimanja, od poljoprivrede i šumarstva, od imovine i imovinskih prava, od kapitala, kao niti primici od osiguranja (drugi dohodak prema posebnim propisima) i imaju karakter jedinih stalnih novčanih primanja, ako ovršenik javnom ispravom dokaže da je to primanje jedino stalno novčano primanje.

5.2.7. Ograničenja ovrhe kod izjava o suglasnosti zapljene plaće

Kod provedbe ovrhe na plaći temeljem izjava o suglasnosti zapljene plaće poslodavci moraju voditi računa o nekoliko stvari. U prvom redu, postupaju samo po onim izjavama o suglasnosti zapljene plaće koje su potvrđene (solemnizirane) od strane javnog bilježnika. Takve izjave o suglasnosti zapljene plaće, temeljem zakonskih odredbi izjednačene su sa rješenjem o ovrsi.

U tom smislu primjenjuju se ista ograničenja kod ovrhe na plaći kao i da se radi o ovrsi temeljem rješenja o ovrsi koje je donio sud, ili javni bilježnik. Za poslodavca više nije bitno kada je potvrđena suglasnost o zapljenoj plaći, jer uvijek primjenjuju pravila o ograničenju ovrhe iz čl. 173. Zakona.

5.3. Ovrha na plaći prema odredbama ZPU-a

Posebna ograničenja u provedbi ovrhe na plaći predviđena su i odredbama ZPU-a. U slučaju da se izvršenje radi ostvarenja tražbine iz čl. 27. ZPU-a provodi na plaći, ili drugom stalnom novčanom primanju, na izuzimanje od izvršenja iznosa plaće, ili drugog stalnog novčanog primanja primjenjuju se pravila o izuzimanju od ovrhe radi prisilne naplate novčanih iznosa za uzdržavanje djeteta¹⁶, sukladno već navedenim odredbama Zakona¹⁷.

5.4. Ovrha na plaći prema odredbama OPZ-a

OPZ sadrži posebna pravila o ovrsi radi naplate dospjelog poreznog duga, a odredbe Zakona primjenjuju se samo supsidijarno (podred-

no) ako OPZ ne sadrži posebna pravna pravila o ovrsi radi naplate poreznog duga u pojedinim situacijama. Sukladno čl. 139. st. 1. OPZ-a, ovrha radi naplate poreznog duga se može provesti na novčanoj tražbini ovršenika, pokretninama, drugim imovinskim, odnosno materijalnim pravima te na nekretninama. Iz navedenog proizlazi kako se ovrha radi naplate poreznog duga može provesti i na plaći ovršenika-radnika.

Sukladno čl. 141. st. 6. OPZ-a, u slučaju kada je predmet pljenidbe dospjela novčana tražbina ovršenika-zaposlenika, tada će ovrhovoditelj rješenjem naložiti ovršenikovu dužniku-poslodavatelju da plaću ovršenika isplati u korist propisanih uplatnih računa, uzimajući u obzir izuzeća propisana u čl. 142. OPZ-a. Primjerak rješenja dostavlja se ovršeniku-zaposleniku i ovršenikovu dužniku-poslodavatelju. Ističemo odredbu čl. 141. st. 8. OPZ-a prema kojoj se novčane tražbine ovršenika-zaposlenika mogu plijeniti iako nisu dospjele.

5.4.1. Ograničenje ovrhe na plaći prema OPZ-u

Sukladno čl. 142. OPZ-a, u postupku ovrhe ne mogu se plijeniti sljedeće ovršenikove tražbine:

- po osnovi plaće i s plaćom izjednačenih primanja do iznosa minimalne plaće u RH utvrđene prema propisu o minimalnoj plaći;
- novčani primici koji su izuzeti od oporezivanja prema posebnim propisima.

ističemo...

Znači, pri provedbi ovrhe na plaći radi naplate poreznog duga i u drugim slučajevima kada se primjenjuju pravila OPZ-a o ovrsi na plaći, npr. kod drugih javnih davanja kada je to propisano, poslodavci ne mogu plijeniti ovršenikove tražbine po osnovi plaće i s plaćom izjednačenih primanja do iznosa minimalne plaće u RH.

Podsjećamo kako je su u smislu OPZ-a javna davanja porezi i druga javna davanja¹⁸. Porezi su novčana davanja i prihod su proračuna koji se koristi za podmirivanje proračunom utvrđenih javnih izdataka i ne smatraju povremenim davanjima. Drugim javnim davanjima u smislu OPZ-a smatraju se trošarine, carine, pristojbe, doprinosi, naknade za koncesije, novčane kazne za porezne prekršaje i sva davanja čije je utvrđivanje i/ili naplata i/ili nadzor prema posebnim propisima u nadležnosti poreznog tijela.

5.4.2. Visina minimalne plaće za 2016.

Minimalna plaća u RH je uređena odredbama ZMP-a i Uredbe kojom se zapravo za svaku kalendarsku godinu određuje visina minimalne plaće.

ističemo...

Kako smo naveli, od 1. siječnja 2016. godine na snazi je nova Uredba, temeljem koje se za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2016. godine utvrđuje visina minimalne plaće u bruto iznosu od 3.120,00 kuna.

Primjer 5.

Radnik ima netoplaću u iznosu od 3.500,00 kuna. Radi se ovrsi zbog dospjelog duga temeljem obveze plaćanja poreza na dohodak.

16 Čl. 29. st. 2. ZPU-a.

17 Vidjeti pod 5.2.1. i 5.2.2.

18 Čl. 2. st. 1. OPZ-a.

Od ovrhe je izuzet iznos minimalne plaće, odnosno iznos od 3.120,00 kuna, koji se uplaćuje na radnikov zaštićeni račun ako je otvoren, ili na radnikov tekući račun. Preostali iznos netoplaće radnika od 480,00 kuna može biti predmet ovrhe na plaći.

Primjer 6.

Radnik je radi u nepunom radnom vremenu i ostvario je pravo na netoplaću u iznosu od 1.200,00 kuna. Također se radi o ovrsi zbog dospjelog duga temeljem obveze plaćanja poreza na dohodak. Od ovrhe je izuzet iznos minimalne plaće, odnosno iznos od 3.120,00 kuna, koji se uplaćuje na radnikov zaštićeni račun ako je otvoren, ili na radnikov tekući račun. Kako je iznos netoplaće koju je primio radnik manji od minimalne plaće u RH, cijeli iznos radnikove netoplaće izuzet je od ovrhe.

5.5. Ograničenja ovrhe kod ovrhe na mirovini

Zakonom i drugim propisima nisu predviđena posebna pravna pravila kada se radi o ovrsi na mirovini. Znači i kod ovrhe na mirovini primjenjuju se pravila Zakona i drugih propisa o ovrsi na plaći. Ovrhu na mirovini provodi Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

6. Prednosni red kod provedbe ovrhe na plaći

Za pravilnu provedbu ovrhe na plaći važno je da su poslodavci upoznati sa pravilima Zakona, ali i drugih posebnih zakona kojima je uređen prednosni red pri provedbi ovrhe na plaći. U tom smislu poslodavci moraju biti dobro upoznati sa odredbama OBZ-a, ZPU-a i odredbama Zakona, o prednosnom redu pri provedbi ovrhe.

6.1. Prednosni red prema odredbama OBZ-a

Novim OBZ-om je određeno kako će se ovrha radi ostvarenja tražbine uzdržavanja za dijete provesti na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima te na novčanim sredstvima po računu, prije ovrhe radi naplate svih drugih tražbina neovisno o vremenu njihova nastanka^{19, 20}.

ističemo...

Znači, ovrha radi uzdržavanja djeteta ima apsolutnu prednost u odnosu na sve druge tražbine na plaći radnika - ovršenika.

6.2. Prednosni red prema odredbama ZPU-a

ističemo...

Odredbama ZPU-a je određeno kako će se izvršenje radi ostvarenja tražbine iz čl. 27. ovoga ZPU-a provesti na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima te na novčanim sredstvima po računu, prije ovrhe radi naplate svih drugih tražbina neovisno o vremenu njihova nastanka, osim tražbine uzdržavanja djeteta sukladno odredbama OBZ-a²⁰.

6.3. Prednosni red prema odredbama Zakona

6.3.1. Prednosni red za postupke započete nakon 15. listopada 2012.

Pravilo iz čl. 180. Zakona o prednosnom redu primjenjuje se na postupke koji su započeti od njegova stupanja na snagu 15. listopada 2012.

ističemo...

Kada se radi o ovršnim ispravama dostavljenim od strane suda, ili javnog bilježnika, sukladno čl. 180. st. 1. Zakona, prednosni red založnih prava više ovrhovoditelja određuje se prema danu primitka ovršnoga prijedloga.

Pri tome se misli na dan primitka ovršnog prijedloga od strane javnog bilježnika, odnosno suda.

U slučaju da je ovršni prijedlog upućen kao preporučena pošiljka putem davatelja poštanskih usluga, dan predaje davatelju poštanskih usluga smatra se danom primitka u sudu. Kada su ovršni prijedlozi više ovrhovoditelja primljeni u sudu istoga dana, založna prava imaju isti prednosni red. Kada se radi o tražbinama s istim redom prvenstva, one se namiruju srazmjerno, ako se ne mogu namiriti u cijelosti.

6.3.2. Prednosni red kod izjave o zapljeni po pristanku dužnika

ističemo...

Što se tiče određivanja prednosnog reda za izjave o zapljeni po pristanku dužnika potvrđene (solemnizirane) od strane javnog bilježnika, Zakonom ono nije određeno pa se prednosni red u odnosu na ove izjave uređuje prema danu kada je vjerovnik ove izjave dostavio poslodavcu.

6.3.3. Postupanje poslodavca po rješenju o ovrsi na plaći i rješenju o ovrsi na novčanoj tražbini po računu

Poslodavci često dolaze u probleme kada imaju situaciju da im je dostavljeno rješenje o ovrsi na plaći, a istovremeno, ili prije, odnosno nakon toga dobiju obavijest o otvaranju posebnog (u nastavku teksta: zaštićenog) računa radnika radi provedbe rješenja o ovrsi na novčanoj tražbini po računu putem FINA-e. Rješenje o ovrsi na plaći će provesti poslodavac, a rješenje o ovrsi na novčanim sredstvima po računu provodi FINA i banke, a uloga poslodavca kod provedbe ovog rješenja o ovrsi svodi se na to da od ovrhe izuzeti iznos plaće uplati na zaštićeni račun ovršenika. Tražbine utvrđene od strane suda, ili javnog bilježnika u istom su rangu kao i izjave o zapljeni po pristanku dužnika i namirit će se ovisno o navedenim pravilima prednosnog reda, odnosno vremena primitka, osim u slučajevima

Objavite svoje financijske izvještaje u RiPup-u

Cijena: 980,00 kn + PDV
Tel.: 01 / 49 21 737

¹⁹ Čl. 527. st. 3. OBZ-a.

²⁰ Čl. 29. st. 1. ZPU-a.

kada druge tražbine imaju prioritet u namirenju u odnosu na izjavu o zapljenu po pristanku dužnika sukladno čl. 202. st. 4. Zakona.

7. Obveze poslodavca

7.1. Prestanak rada radnika kod poslodavca

Iz zakonskih odredbi proizlazi kako je prijašnji poslodavac ovršenika dužan bez odgode preporučenom pošiljkom s povratnicom dostaviti rješenje o ovrši novom poslodavcu i o tome obavijestiti sud, a u slučaju da mu nije poznat novi poslodavac, obavijestiti će bez odgode sud o prestanku ugovora o radu. O toj činjenici će sud obavijestiti ovrhovoditelja, određujući mu rok radi pribave podataka o novom poslodavcu. Ako ovrhovoditelj ne obavijesti sud u roku koji mu je određen o novom poslodavcu, sud će obustaviti ovrhu.

7.2. Odgovornost poslodavca za propuštenu obustavu i isplatu dospjelih obroka

U slučaju da poslodavac nije pravilno primijenio odredbe Zakona o provedbi ovrhe na plaći, ovrhovoditelj može predložiti da sud u ovršnom postupku rješenjem naloži poslodavcu da mu isplati sve obroke što ih je propustio obustaviti i isplatiti prema rješenju o ovrši²¹.

7.3. Zapljena po pristanku dužnika

O materiji zapljene po pristanku dužnika, odnosno izjave o suglasnosti zapljene plaće, kada se radi o ograničenjima kod ovrhe na plaći već smo naveli osnovna pravila²², a ovoj materiji detaljno smo već pisali u RiPup-u²³ pa navodimo samo najosnovnija pravila. Zapljena po pristanku dužnika²⁴, koja se često u praksi kolokvijalno naziva i administrativnom zabranom, jest privatna isprava potvrđena (solemnizirana) kod javnog bilježnika, kojom dužnik daje suglasnost da se radi naplate tražbine vjerovnika zapljene njegova plaća, odnosno drugo stalno novčano primanje, osim u dijelu u kojem je to primanje izuzeto od ovrhe. Sukladno čl. 202. st. 4. Zakona, zapljena po pristanku dužnika nema utjecaja na provedbu ovrhe na plaći radi namirenja tražbine po osnovi zakonskoga uzdržavanja, naknade štete nastale po osnovi narušenja zdravlja, ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete po osnovi izgubljenoga uzdržavanja zbog smrti davatelja uzdržavanja.

8. Zaključak

Poslodavci se početkom svake godine moraju podsjetiti temeljnih pravila Zakona, ali i i drugih propisa o provedbi ovrhe na plaći njihovih radnika nad kojima je pokrenut postupak ovrhe. Također, važno je poznavati iznose prosječne mjesečne isplaćene neto-plaći po zaposlenome u pravnim osobama RH za razdoblje siječanj-kolovoz 2015. i iznos minimalne plaće koji se primjenjuje tijekom 2016., jer ovi iznosi predstavljaju temelj pravilne provedbe ovrhe na plaći. Veliku pažnju poslodavci moraju posvetiti i pravilima o prednosnom redu, jer, čini se, primjena ovih pravila u praksi još uvijek predstavljaju problem za poslodavce.

Tome se zapravo i ne treba čuditi, jer su odredbe Zakona u ovom dijelu pisane vrlo stručnim jezikom koji često nije potpuno razumljiv ni pravnicima s iskustvom. U javnosti se u zadnje vrijeme spominju izmjene Zakona i propisa ovršnog prava u cilju povratka na rješenja propisa ovršnog prava prije 2012. Mišljenja smo kako u bilo kakvu promjenu ovršnih propisa treba krenuti s velikim oprezom i dobrom pripremom, obzirom na značajne posljedice koje primjena ovršnih propisa imaju na građane u praksi.

Literatura:

- 1) Ovršni zakon (Nar. nov., br. 112/12, 25/13-Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku i 93/14), pročišćeni tekst – www.propisi.hr;
- 2) Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (Nar. nov., br. 91/10 i 112/12), pročišćeni tekst – www.propisi.hr;
- 3) Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju (Nar. nov., br. 80/13 i 137/13), pročišćeni tekst – www.propisi.hr;
- 4) Zakon o radu (Nar. nov., br. 93/14) – www.propisi.hr
- 5) Zakon o minimalnoj plaći (Nar. nov., br. 39/13) – www.propisi.hr
- 6) Opći porezni zakon (Nar. nov., br. 147/08, 18/11, 78/12, 136/12, 73/13 i 26/15), pročišćeni tekst – www.propisi.hr;
- 7) Obiteljski zakon (Nar. nov., br. 103/15) – www.propisi.hr;
- 8) Zakon o roditeljskim i roditeljskim potporama (Nar. nov., br. 85/08, 110/08, 34/11, 54/13 i 152/14), pročišćeni tekst – www.propisi.hr;
- 9) Zakon o privremenom uzdržavanju (Nar. nov., br. 92/14) – www.propisi.hr
- 10) Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članovima njihove obitelji (Nar. nov., br. 174/04, 92/05, 107/07, 65/09, 137/09, 146/10, 55/11, 140/12, 19/13, 33/13, 148/13 i 92/14), pročišćeni tekst – www.propisi.hr;
- 11) Uredba o visini minimalne plaće (Nar. nov., br. 140/15) – www.propisi.hr
- 12) Pravilnik o načinu i postupku provedbe ovrhe na novčanim sredstvima (Nar. nov., br. 6/13), www.propisi.hr;
- 13) Pravilnik o obliku i sadržaju izjave o zapljenu po pristanku dužnika (Nar. nov., br. 120/14) – www.propisi.hr;
- 14) Prosječna mjesečna isplaćena neto-plaća po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za razdoblje siječanj-kolovoz 2015. i Prosječna mjesečna bruto plaća po zaposleniku u pravnim osobama Republike Hrvatske za razdoblje siječanj-kolovoz 2015 (Nar. nov., br. 121/15) – www.propisi.hr;

21 Čl. 201. Zakona.

22 Vidjeti pod 5.2.7. i 6.3.2.

23 Stručni članak autora Prelević, B., „Postupanje poslodavca s izjavom o zapljenu po pristanku dužnika“, RiPUP br. 11/2014, str. 157.

24 Čl. 202. st. 1. Zakona.

